

CHAPTER XIV

CHANUFAH AND OUTREACH

Chanufah can be liberally translated as the prohibition against undeserved flattering. It includes giving undue compliments and praising sinners. The prohibition also includes endorsing someone's inappropriate lifestyle. To flatter anyone with undue praise is, likewise, forbidden.¹ According to many authorities, one who commits *chanufah* is in violation of a mitzvah of the Torah.²

After elaborating on the severity of the practice of *chanufah*, the *Orchos Tzadikim* then states when it is proper to give *chanufah*:

1 ספר חובת השמירה מבעל החפץ חיים (פרק יד אות ח):

"ואף לאדם כשר לשבח אותו במעלה שיודע שאין בו ורק לשם חנופה בודאי אסור."

2 רמב"ן (במדבר לה, לג):

"ובספרי (מסעי קסא) אמרו, ולא תחניפו את הארץ, הרי זו אוהרה לחנפין כי הוהיר מתחלה שלא נקח שוחד ברוצחים, וחזר והוהיר שלא נחניף להם למעלתם או לתקפם וכבוד משפחתם בלי מקח שוחד."

ספר חרדים (פרק כד אות מח):

"ולא תחניפו את הארץ, הרי זו אוהרה לחנפים, הכי איתא בספרי (ממנין תרי"ג לגאון ולרבינו שלמה אבן גבירול) ולרבינו אליעזר ממייץ, וכת חנפים אין מקבילים פני שכניה, ומי שהוא חנף מביא אף לעולם ואין תפלתו נשמעת. וכשהיה אגריפס המלך קורא ספר תורה לפני העם והגיע לפסוק לא תוכל לתת עליך איש נכרי ולגו עיניו דמעות, אמרו לו לא תתיירא אנריפס אחינו אתה, באותה שעה נתחייבו שונאיהם של ישראל כליה שהחניפו, ואף על גב שלא היו יכולים למחות מכל מקום היה להם לשתוק. וזה העון של החנף שמחשב עין של מטה יותר מעין של מעלה, הכי איתא פרק בתרא דסוטה בגמרא ובתוספות."

ספר חפץ חיים (הלכות איסורי לשון הרע, פתיחה להלכות איסור לשון הרע, לאוין טז):

"ולפעמים עובר עוד על איסור חנופה, שהוא להרבה גאונים [הרא"ם, בעל התוספות, וגאון, ורבי שלמה בן גבירול] לאו גמור, והוא לאו (במדבר לה, לג) ד'לא תחניפו את הארץ', כגון, אם מתכונן בספורו הלשון הרע והרכילות כדי להחניף להשומע, שהוא יודע שיש לו על אותו פלוני שנאה מכבר, ועל ידי זה ימצא חן בעיניו, והוא עון פלילי."

It is a great mitzvah to flatter one's students and colleagues so that they will learn from him and receive his reproofs to perform mitzvos. Similarly, whenever one knows that by flattering someone that person will be drawn under his influence to fulfill mitzvos...it is a great mitzvah to flatter him in order to bring out the precious from the mundane.³

The Chofetz Chaim rules accordingly.⁴

It is clear that when engaged in outreach, a certain degree of flattery is appropriate in order to draw in the student. However, it should be noted that nowhere does it justify unduly flattering a donor, even if it is for the sake of raising funds for outreach endeavors.⁵

Chanufah refers to flattering a sinner in a way that it appears that his actions are being condoned.⁶ Doing so is prohibited by the Torah.⁷ One must sacrifice all of his wealth rather than violate this prohibition.⁸ Some *poskim* contend that one must even sacrifice his life rather than engaging in *chanufah*.⁹

3 אורחות צדיקים (שער כד):

"ומצוה גדולה להחניף לתלמידיו ולחבריו, כדי שילמדו ושישמעו לדבריו לקבל תוכחתו לקיים המצוות, וכן לכל אדם שהוא סבור שימשכנו אליו, שישמע לו לקיים המצוה, ואם יבוא עליו בכעס לא ישמע לו, אלא בחניפות יקבל תוכחתו, מצוה גדולה להחניף לו כדי להוציא יקר מזולל".

והובא דעתו בספר ראשית חכמה (שער הקדושה סימן יב).

4 ספר חובת השמירה מבעל החפץ חיים (פרק יד אות ח):

"שמותר להחניף... לחברו כדי שילמד לשמוע לדבריו וכן לתלמידו".

5 כן שמענו מהרב יצחק ברקוביץ.

6 שערי תשובה (שער ג קפז-קצט).

7 ספר יראים (מצוה נה):

"לא תטמאו את הארץ. צוה יוצרנו בפרשת ואלה מסעי לא תחניפו את הארץ וסמיך ליה ולא תטמאו את הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה. מאלו למדנו שהמחניף נקרא מטמא את הארץ ועובר ב' לאוין לא תחניפו ולא תטמאו וגורם לשכינה שמסתלקת מישראל וצורנו ישכין בינינו וראתו הטהורה ואהבתו רבה".

8 רמ"א (יורה דעה קנו, א):

"ואם יוכל להציל עצמו בכל אשר לו צריך ליתן הכל ולא יעבור לא תעשה".

והוא כשיטת הר"ן ודלא כשו"ת מהר"י וי"ל שאין חיוב להפסיד ממון בשביל איסור תוכחה.

9 שערי תשובה (שער ג קפז-קפח):

"וזה דבר כת החתנים... וחייב האדם למסור עצמו לסכנה ואל ישיא את נפשו עון אשמה כזאת. ואמרו רבותינו (סוטה דף מא ע"א) על ענין אגריפס שהיה קורא בתורה וכשהגיע לפסוק זה (דברים יז, טו): 'לא תוכל לתת עליך איש נכרי' זלגו עיניו דמעות, ואמרו לו: אחינו אתה! באותה שעה נתחייבו שונאיהם של ישראל כליה שחנפו לו לאגריפס. אף כי היושב על המושבט אין לו לפחד מאנש ימות, שנאמר (דברים א, יז): 'לא תגור מפני איש'".

The prohibition of *chanufah* does not apply to calling up a Shabbos desecrator to the Torah, or even calling up someone who is intermarried—as long as he believes in the divinity of the words of the Torah.¹⁰ The prohibition of *chanufah* only applies when it appears by one's flattery that one is condoning bad deeds.¹¹ However, the community generally presumes that condonation is not intended when calling a person up to the Torah.¹² This is all the more so when it is in a *kiruv* setting—when the whole purpose of the honor is to encourage the individual to change. In a mainstream synagogue, there may be legitimate concern whether one is giving inappropriate honor to such people by calling them up to the Torah.¹³ It would thus be preferable to maintain a certain standard,¹⁴ and it would be better to allow them to open the ark.¹⁵ However, *kiruv* congregations need to maintain a different standard.

וכמו כן בשו"ת אגרות משה (שם):

"דהוא רק בחנופה... [כש]הוא כהסכמה על האיסור ועל דין שקר.. שנמצא כאומר שאין זה דבר איסור, ולומר דין שקר סברי כמהרש"ל בים של שלמה בבא קמא דף לח שמחוייבין למסור ליהרג ולא לשנות הדין דשינוי הדין חס ושלום הוא ככופר בתורת משה... אבל לחנוף בענינים שלא שייכים לומר שהוא מסכים להאיסורים ודברים הרעים שעושה אפשר שליכא איסור כלל כגון לשבח בפייו ובחכמתו בעניני העולם ובמדותיו אף אם מגזמים מעט משום שצריכים לו אפשר ליכא איסור כיון שאין זה כאלו שבגמרא".

10 שו"ת אגרות משה (אורח חיים חלק ב סימן נא):

"[שאם הוא כופר] יש למילף שגם בקריאה לא נחשב מה שקורא לחשיבות קריאת תורת ה' כיון שאינו מאמין בזה ומעלה בדעתו שהם דברים בעלמא... דכופר ומומר להכעיס יש לאסור בעצם משום דאין כוונתם ללמוד תורת ה' בקריאתם והוא דבריהם בקריאתם רק בקריאת דברים בעלמא לא בקריאת דברי התורה תורת ה'".

11 שו"ת אגרות משה (שם).

12 שו"ת אגרות משה (שם):

"וכן הוא לכבדו בפתחת וסגירת הארון וכדומה שהוא רק ענין כבוד בעלמא ולא נראה מזה שום הסכם למעשיו הרעים, כי להכלל ידוע על מה... שאין בזה שום שייכות להסכמה למעשיו וגם הוא ידוע שאין מסכימין".

13 שו"ת אגרות משה (שם):

"כיון שהוא דבר שמכבדין בזה ואין מן הראוי לכבד לבעלי עבירות בזה".

14 שו"ת אגרות משה (שם):

"אך שבדברים שבבית הכנסת הנהיגו שלא לכבד לבעלי עבירה כזו שנשואין לנכריות".

15 שו"ת אגרות משה (שם):

"אבל כיון שאין איסורו [של חניפה] ברור ויותר נוטה שאין בזה איסור אלא מעלה טובה הוא להתרחק אף מחנופה כזו יש להקל אם רואה כבוד תורתו הרמה וראשי העיר אשר יש צורך גדול להקהל ולאנשי העיר שיכבדו אותו באיזה דבר בבית הכנסת כהא דפתיחת וסגירת הארון וכדומה. אבל לקריאה בתורה אין להתיר מטעם שכתבתי לעיל".